

TELEGRAPFUL ROMANU.

Nr. 88 ANULU XXI.

Sabiu, in 113 Novembrie 1873.

Telegrafulu ese de done ori pre septembra: Duminică si Joi. — Prenumeratia se face in Sabiu la expeditora foie pre afara la c. r. poste cu bani gata prin scrisori francate, adresate catre expeditura. Pretiul prenumeratunei pentru Sabiu este pre anu 7 fl. v. a. ear pre o jumetate de anu 3 fl. 50. Pen-

tru celelalte parti ale Transilvaniei pentru provinciele din Monarchia pre unu ann 8 fl. iera pre o jumetate de anu 4 fl. v. a. Pentru princ. si tieri straine pre anu 12 1/2 anu 6 fl. Inseratele se platesc pentru intalnirea ora en 7 er. sirulu, pentru a doua ora cu 5 1/2 er. si pentru a treia repetare cu 3 1/2 er. v. a.

Nr. consist. 875. 1873.

Preacinstitiloru parinti protopopi, administratori protopopesci, si cinstitei preotimi !

In Ministeriala reg. ung. de culte si instrucție publica prin harthia sea dta 30 Augustu s. c. Nr. 17238 importascesc Consistoriului archidiecesanu o copia de pre o ordinatiune a In. Ministerului de interne, catre tota jurisdicțiunile administrative din tierra spre sciuntia si urmare. In intielesulu acestei ordintiunii sunt provocate autoritatatile respective bisericesci si civile, ca conformu unei conventioni intre ministeriul austro-ung. de esterne de o parte si intre ministeriul reg. italiano de esterno de alta parte, la casu candu s'aru intempla sa mora individi nascuti pre teritoriul unei parti in tierile celei-lalte, sa estradea atestate de morte, in monarchia austro-unguresca, ambasadei italiane din Vien'a si ierasi in Italia, ambasadei austro-ung. din Rom'a. Estradarea se face din deregatoria si fara spese dupa pracs'a din vigore a respectivelor statutu cu acelui adausu, ca acestea cari nu se estradau in limb'a latina seu italiana se voru provedea de catre directoriale respective cu o traducere autentica in limb'a latina. Atestatele estradate au in urm'a unei intielegeri intre ministeriul r. ung. de interne cu celu de culte la casuri obveninde a se astern spre inaintare la destinatiunea loru ministeriului r. ung. de interne.

Deci aceast'a se aduce la cunoscinta preotimii nostre spre sciuntia, si in casuri obveniente spre intocm'a urmare.

Din siedint'a Consistoriului archidiecesanu tienuta la Sabiu in 6 Septembre 1873.

Nr. cons. 1035 1873.

Fiindu-ca ne aflam tocmai in anu-tempul acel'a, in care din ostenele nostre de pre unu anu potem mai cu inlesnire a ne ingrigi si pentru binele obiectescu, precum si pentru tempari nefavoritare : pentru aceea Consistoriul archidiecesanu se simte indatoratu, a chiamá in memoria Preacinstieloru Vostre, a Preotimei si poporului nostru creditiosu conclusulu sinodului archidiecesanu din an. 1872. Nr. protoc. 27 pentru inaintarea reade fonduri parochiale, precum si circulariul Consistoriului archidiecesanu din 12 Octobre 1872. Nr. cons. 890, — si a Ve indator, ca proctindu din nou acum numitulu circulariul consist. poporului nostru in bisericu sa cautati a lu lumina despre bonitatea cea mare a acestor fonduri parochiali, dupa cum s'a desfasurato acest'a in disulu circulariul consistoriale, — si a starni, ca in tota comunele nostre bisericesci sa se infinitizeze si sa se sporasca atari fonduri, avendo grigia pentru o administrare si chvernire conscientiosa!

Sabiu, din siedint'a Consistoriului archidiecesanu tienuta in 18 Octobre 1873.

Nr. cons. 1038 1873.

De ore ce din cele mai multe protopopiate nici pana astazi n'au incursu colectele escrise pentru acoperirea speselor deputatilor nostri la Congresul nationalu bisericescu electoralu din 26 Augustu a. c., — ear' din unele Protopopiate forte pucinu a incorsu, — din care causa nu s'au pututu plati la toti deputati congresuali competitivile loru : asa Consistoriul archidiecesanu se asta indemnata a Ve provocata din nou, ca sa cautati catu mai curendu a esterne incocce colectele ce se voru mai si facutu prin singuraticele parochii pe sema Congresului electoralu prelanga o consegnare a

parochieloru si a sumei adunate, — cu statu mai vertosu cu catu tota colectele dimpreuna cu consimmarile incuse se voru astern Marituloi Congresu spre vedere si ulteriora afacere, — de unde prea usioru s'aru putea nasce si aceea impregiurare, ca fiacare cercu electoralu sa si plutesca pre deputatulu seu.

Cunosc Consistoriulu prea bine necasurile si greutatile poporului nostru mai cu sema in urm'a anilor acestora neroditori, dar' cunosc totu asemenea si necesitatea vietiei nostre constitutionali, de aceea nu poate a nu. Ve recomandă cu totu de adinsulu asternerea acestor colecte in sume catu mai mari, spre a putea veni Consistoriulu in acea pozitie de a remunerare si rebonificare tota cheltuile deputatilor nostri ardeleni la Congresulu electoralu.

Sabiu din siedint'a consistoriale tienuta in 18 Octobre 1873.

In absenti'a Escoletentie Sale Par.

Archiepiscopu si Metropolitu.

Nicolau Popa, m/p.

(L. S.) Archimandritu si Vicariu

archiepiscopescu.

Sabiu 30 Octombrie.

Ce va si gresiti poporul român ca sa aiba elu atati vrajmasi chiaru in sinulu seu, atati vrajmasi, cari sa-lu turbure in totu momentul spre a nu pute veni nici odata la liniștea, care i este de lipsa spre a pute lucra pentru fericirea sea ? Este unu fenomenu forte posomorit care ni scote din fundulu inimii acesta intrebare, dara este unu tristu adeveru.

Nu. Asa nu o vom duce departe. Deceai puterile intelectuali ale poporului nostru, nu se voru intrebuinta spre alte scopuri mai bune si folositorie nu vomu mai pute est din cerculu viatosu alu atacurilor si alu defensiunilor.

Fericirea ori-cărui popor astăpta cu totu altu ce-va dela acea clasa, sit venia verbo, de omeni, care este chiamata a lucră mai multu cu mintea si inim'a sea. Ea asculta fapte ; nu vorbe.

Unu săru de ani au trecutu de candu cautaramu, in mai multe renduri, sa ne punem odata in miscare spre a produce ce-va pentru binele si fericirea poporului nostru. Dara abia faceam incercarea, si din doare si trei parti se sculara asupra-ne, din simpla cauza, caci li se parea unora, ca li se stinge nimbulu de conductori si i se va smulge cunun'a de martiri politici. Si ca sa sia rezvratirea mai plausibila ne faceau pre noi cei ce voiamu sa facem ceva tradatori de natu si servili ai nu mai scimu cui. Deceai ne incercam a le areata ca suntu in ratacire, ne diceau ca-i atacamu, ca suntemu poltoni, omeni fără picu de independintia, si alte de feliu acesta.

Sa sia auditu cine-va dicendu-se vreodata ca parerile nostre suntu ratecite din vre-o ratuire de dreptu publicu, si se o sia doveeditu acest'a vreodata, aru si trebuitu omulu sa se plece. Ba ce e mai multu, unu diurnal, din asa numita opusetiune, ne mai potendu resiste argumentelor depuse in diurnalulu nostru in punctul principalu alu discussiunei, intr'o di si-a aruncat pre ferestra tota convincerile de mai inainte si eschiamandu classicele cuvinte : ca „sa spartu fundulu butiei“ a con-

statutu insusi nefundaveritatea opusetiunei, pre care de altintre o continua si astazi, cu exceptiunea, ca d. e. in privint'a punctului acestui principalu de certa, ca si candu nu s'aru si intemplatu mai inainte nimic'a pre lume, repetease de sute de ori : „ca bine li-am fostu spusu romanilor, dara nu au voitua sa ne asculte“.

Altii, si acest'a e forte caracteristic, dara si periculosu totu odala suntu asiá de indiferentli, seu comodi, seu scie Ddieu ce, incatu, nu ca sa-si bata capulu cu cestiunile dilei, politice seu bisericesci, ci nici nu-si iau osteneala ca sa cetesca ce se scrie in diurnale despre cutare seu cutare lucru. Ei se multiamescu cu ce le spune alu nouela seu a'u diecelea despre cutare fóia si cutare articulu, pote iera din audite, si pre bas'a acestor spuse, in cele mai multe renduri preocupate si forméza, recte adoptéza o parere, carea devine dogma si unu felu de noli me tangere politicu, si acest'a dogma apoi se da publicului in o suma de variatiuni combatator de „inimicii“ ei.

Pana candu inse acesta tortura a publicului celu mare, care nu a meritatu o astfelu de tratare din partea unor omeni, cari pre langa alte se numesc pre sine fruntea inteligintiei ?

Ne voru respunde unii : ca noi pre langa certa inscenata intre noi, mai injuram de cate doare ori pre septamana pre unguri si pre guvernulungurescu. Bine. Inse injuratur'a, ori injuraturile aceste ni-au adusu noue romanilor vre-unu folosu ? Au impedeclatu ele cursulu lucrurilor ? Seu, sa nu simu asa pretensivi, ni-au castigatu vre-o alianta a vre-unei din multele nationalitati ale statului nostru poliglotu ? Nimica din tota aceste. Atata numai, ca mergemu cu pasi rapedi spre tempulu, candu, din cauza acestei purtari, nu va sa ne mai considere nimenea ; candu vomu si ierasi numai unu materialu brutu pentru folosint'a altor'a.

Satulu arde si bab'a sa certa, amu dice noi.

Au trecutu atatea proiecte de legi prin die-ta tierei, proiecte cari atingu referintie politice si la cari noi in interesulu nostru trebuita sa luam o puseliune, prin carea sa aperam interesele nostre ca cetateni ai statului. Noi atunci ne mortificam cu cestiunea, ca bine va si sa intram in dieta. Sa desbatutu si se voru desbatte proiectele de legi, cari privescu administratiunea juridica si politica, si noi ca candu nici capulu nu ne-aru durea de ele. Se voru desbatte proiecte, cari privescu proprietatea a sute de mii si milioane, si noi slamu mai nepasatori decatul toti milionarii din lume ; ba deca s'au aflatu omeni, cari totusi s'au interesatu, pre catu s'au pututu de sortea celor atinsi prin proiectele aceste, s'au aflatu si omeni de aceia, cari au disu, ca ceia jertfescu interesele „generali“, se intielege imagine, pentru interesparticulari, ca candu sutele de mii de romani din tineri intregi aru si ce-va particulariu.

Ce suntu tota aceste si altele ca aceste ? Strainii vediendu-le voru ride, noi ne indignam, si poporulu a carui nume se ia de multe ori asa de fara de mila in desertu, sufere !

Să apoi déca credu unii ca sistemulu constitutiunale de astazi e efemeru și va sa vina altulu, cine scî cându, și noi pâna atunci putem asteptă, nu avemu noi alte de facut? trebuie ca necontentu să ne invertim în cerculu vitiosu de a ne amarî pre noi și de a sumuia pre altii asupra-ne? Nu suntu cestiuni interne de ale noastre, care trebuie să le ispravim noi în sinulu nostru, fără de a amesteca politică statului într'ensele?

Ba suntu! dura dorere, și acele trebuieescu inveninate cu spiritulu de clica, care nu cunoșce nimică bunu, decât numai aceea ce este croit pentru comoditatea a cătoru-va, cari, fără de truda, aru voi sa fia domni, și inca mari, și martiri totu odata, fără de a suferi ce-va vreodata.

Altfelui trebuie croita calea déca voimă ca să nu ne întorcem la starea denainte de 1848.

Nu ministeriul de astazi, nu dietă, nu activitatea pre terenulu celu datu, suntu vin'a atatoru necasnri ce se radica că nisce nuori grei asupr'a capetelor noastre, ci purtarea noastră cea fără de socotela, carea de vre-o 6—7 ani incóce ne amenintia cu desconsiderarea natiunilor colocuitorie, pentru ca vedu ca partea cea mai mare scimu prasi multa vorba, fără de a face vre-o isprava, ca vorbim acolo unde nu trebuie să acolo unde aru trebuî sa vorbim nu mergem, său déca mergem facem putenia oratoria despre lucruri, cari putienu său nici de cum nu ne privesc, și de aci incolo tacerea mortiei! Apoi putem cită capete întregi din aprobată și compilată, cari pentru unii inca mai esistă să astazi că legi positive, prin d'aldestea inse sa scimu ca nici odata nu se va ferici natiunea română!

Să cautămu dura lipsele și necasurile poporului și să cautămu și delaturarea aceloră acolo, unde se cuvinte. Să facem că legile putienu favorabile să ne dea și putienul fără catu-lu cuprindu în sine, și să ne nisuim că in loculu celoru putienu favorabile să vina altele mai multu favorabile, cu unu cuventu, să ne nisuim că statulu, după cum dice unu erudit, să nu sia o opera a volniciei, noi amu dice, o opera volnica numai a unor'a, său celu putienu sa nu sia acelă să cu vin'a noastră; ci

să fia o proprietate a tuturor, dezvoltata în unu procesu istoricu, la care luându parte și noi sa devină din dî in dî, din anu in anu, mai bogata și mai fără, avendu de scopu libertatea cea adeverata omenescă.

Eata o suma de probleme asteptate cu dreptu cuventu de poporu dela inteligiția sea. Aici să si cerce fia-care vîlăză inteligițe calulu de bataie, dura nu totu pre terenulu celu sterpu alu imputărilor in dréptă și stângă fără de sfersit.

Avemu acea sperantia, ca reulu de care ne vedem bantuiti n'a cuprinsu inca tota inteligiția noastră, ci numai noroiulu produsu de visforele din anii din urma a intunecatu situatiunea pre tôte terenurile. Inse spre a veni procesulu la chiarificare partea cea buna a natiunei aru trebuî sa nu mai stea cu mânila in sinu, căci altmirea intr'o dî ne vomu tredî ingropati intr'unu nomolu, din care nu ne vomu mai pute eliberă nici odata.

La lucru dura! din tôte puterile de cari dispunem, căci numai asiă vomu ave și bucuria aceea, ca disonantiă vocilor ce alarmează in secu spiritele și le tienu in o continua agitație voru amută de sinele. Atunci apoi vomu fi dispensati de a mai petrece tempulu cu apărarea de atacuri imbecile, căci ele voru fi asiă de mici și de miserabile pre lângă armonia lucrării folositorie, incătu voru pute și cu totulu ignorete.

Atunci vomu pute trece lesne la o vieti nouă, a activităției fructifere și de vocile cari se incerea a ne spariă cu „tirani“ și cu aprobată și tripartitul nu se voru mai spariă nici copiii.

Dupa ce majoritatea adunării nationale nu potu dă Franciei in persónă contelui Chambord o forma de statu definitiva, fiindu ca acestă prin clasă a sea epistola mai multu a instrainat inimele, astazi aceasta majoritate monarchică, nepotendu proclamă monarhia, și incordă tôte poterile pentru a face celu putienu constituirea republicei cu ori ce pretiu imposibile. Provisorul trebuie să se sustiena și spre a-i dă semnulu stabilităției trebuie prolungită pre uno tempu determinat. Mesagiul lui Mac-Mahon desfăsiura toti periculii impreunati cu acestu provizoriu areându, ca regimul i lipsesc vitalitatea recerută și de acea și autoritatea. „Ori ce interprindere mare devine imposibile, lucrul e para-

lisat, Francia e impiedecata in desvoltarea sea, in referintele către poterile straine politica nu-si poate cascigă chipul constantiei și alu perseverantiei care insuflă increderea durabile și sustiene său restabilește marimea unei națiuni“ astfelui caracterizată Mac-Mason systemulu pre care l'u reprezinta elu și care descăpăta in poterile europene neincredere, pentru ca Francia sub acesta domnia nu va ajunge nici cându la o pace internă stabile și acestu systemu amenintia și pacea Europei.

Si totusi ducele de Magenta no astă unu proiectu mai bonu, decât a prolungit acestu provizoriu ingrijitoriu, că cându vnu statu provisoriu, legămintele nedesințu aru deveni mai bunu prin acea, ca se prolungește pre uno tempu determinat. Aceasta stare numai prin astfelui de legi se poate indeptă, cari voru rezolvă desințilivă intrebarea constituției și prin acelă să caușă neliniștei in Francia și Europă. Astfelui de legi a propus Thiers, dura adunarea naționale nu a voită a se lasă in deliberarea aceloră proiecte și carontulu barbatu de statu su silitu sa se retraga. Partidele monarchiste pâna la memorabilă scrisore a lui Chambord inca voiau sa asiedie unu systemu definitivu și de acea incercara restaurarea monarhiei legitime. Această rezolvire inse n'aru si multiemitu pro majoritatea natiunei franceze și n'aru si potulu garantă o durată mai lungă. Ceea ce voiesce acum majoritatea adunării naționale in frunte cu loialulu soldatul e reactiunea carea nu se poate numi o rezolvire. Tendintă motiunelui lui Changarnier se manifesteză chiar in locurile ultime ale mesagiului mentionat, unde se dice ca pressă neînfrântă se prin măsuri preventive va corompe in urma spiritulu populatiunei, ca municipalitățile uită ca sunu organele legei și ca regimul nu e armat prin legi spre a deprime factiunile. Eata dura ca ce pretinde acestă majoritate: legi pentru suprimarea opositiunei și crearea „unei potestăți executive tari și durabile“ carea nu sămenă nici a monarhia nici a republică, ci va servi numai scopurilor reactionarilor.

Majoritatea și-a manifestat invoieala scăzăta intenție prin acea, ca proponerea lui Changarnier, de a prolungi potestatea lui Mac-Mahon pre dieci ani nu s'a datu comisiunii concrediate cu deliberarea proiectelor de legi constituționale ale lui Thiers, ci unei comisiuni de sine statalorile spre reportare grabnică. In acesta decizie se respinge și ideia celor din stângă, de a constitui prin prolungirea potestăției lui Mac-Mahon totu odata și republică conservativa in inteleșului lui Thiers. Majoritatea nu voiesce sa scie de proiectele de legi ale lui Thiers și e resolută a-si conservă poterea chiaru si numai in o voce. Ea numai a prorogat planul restaurării pentru a pregăti in acestu interval restaurarea monarhiei, de acea nici nu mai ia in-

FOLIORA.

Fabule.

Dedicate șiindu Magnificentiei Sele, Domnului V. Babesiu.

I.

Modestu și dreptu.

„O! spune-mi, prin ce sa-ti potu multiam!“ — intrebă odinioara unu omu comunu pre bine-facatoriu seu.

„Prin aceea, ca taci! — i respunse acestă. Mai tardu totu acelu omu comunu, pentru o saptă res, fu pedepsită de către binefacatoriu seu cu o rara asprime.

„O! prin ce sa-mi potu resbună asupr'a ta?“ — esclama elu cu amaracione.

„Prin aceea, ca taci! i dise pedepsitoriu cu glasul blându.“

Voi cét'a cercatoriloru de merită! — cereai inca morală?

Prostul și intergă.

Gonindu-si domnitorulu, unu poporu odinioara se adună in statu și otari, ca-si va alege de domnitoriu dintre generarii sei pre acelă care mai intâia va intră intre órdele ostirei vrajmasie, cu care domnulu gonitul a fostu incungurato cetatea.

Tropele, in frunte cu generalii sei, ieșira la luptă.

Preste secura vreme ostirile vrajmasie purcera a se retrage, combatute fiindu de către cătă-va generali distinsi, ce, ajutorandu-se unulu pre altulu, inaintau inceto, dura siguru, in fruntea trupelor comandate de densii... Inca căte-va momente, inca căte-va lovitură date cu destulu, inca căte-va miscări potrivite cu planulu premeditat, — și vrajmasii suntă isbiti.

In momentul acestă, dintre generali, unulu, care pâna acum a fostu remasă in coda, portatul de ambiciune nesecată și de aspirația la domnire, dete navală asupr'a trupelor, ce stau înaintea sea, pentru că, strabandu prin ele, elu se poate intra mai intâia intre órdele ostirei vrajmasie.

Batuti din dreptu, generalii din frunte, dimpreuna cu trupele comandate de către densii, fura isbiti in tabără vrajmasia și siliti sa se impreune cu acestă.

Preste putine momente sărăcia luptei se întoarce: intr'aceeași dî domnitorulu gonitul intră cu triumfu in cetatea din care a fostu esită cu rusine.

Fii ai natiunei mele! feriti-ve de „ante-luptatori“ cuprinsi de ambiciune.

III.

Emulu.

(Imitație de stilu anticu.)

„Joe puternicu dieu, ce domnesci in Olimpiu.“

„Tu ce din nori, indrepti a sagetiloru cale.“

„Tu, care-ve și lumini pre pamentul adencu.“

„Si universulu portu cu povetile tale!“

„Gratia! Dumnedieu! a românilor sculu și patronu!“

„Acula rogarea mea, ce genunchiu la Tine la tronu!“

In glasul plangătoriu, din Capitolu astfelui se radica in Olimpu rugarea lui Emulu.

Audiendo, Joe cobora scări, și pre nori muncidi, josu in Olimpu sosindo, arunca fulgere in lume: prin grainul seu de tunete da spre scire, ca, din inaltă sea gratia, este aplecatu sa asculte rugarea lui Emulu.

„O! atotu-puternice Joe! — graiesce acum Emulu, pusu in fatia cu veciniculu stapanu. — E tristu aici, in lume; grea este firea pre pamentu!... Zedarnica sbuciumare! — Eu tramisul dela Tine, că sa aducu românilor sfaturile date din Olimpu și sa povestesc pre poporul Teu in cale, ce-lu ducu la marire, — eu, urmă firei Tale aici, pre pamentu, — eu sum desconsiderat de către fiul Romei: altii conducu miscarea vietiei; altii, nu dela tene tramisi, suntă radicati la marimea lumăscă; altii, ce n'au nimicu comunu cu tine, stau pre calea, care duce la nemorire. — O! gratose stăpâne! aibi indurare!... Lumina mintile românilor, — dă-mi semon, din care ei sa cunoscă, ca eu sum tramisul Teu.“

Aude, asculta, primescă și din nou arunca Joe fulgere in lume: la poruncă sea dieii se aduna in sfatul și, din sfatul olimpianilor, Mercur, celu grăbitu in cale, este tramisul pre pamentu!

„Eata, semnu tramisul din Olimpu, din care poporul român va cunoscă, ca prin elu teu graiu se pronuncia Olimpulu!“ — graindu, Mercur predă lui Emulu o pétra de marimea unui capu omenescu.

„O, multiamita! olimpic Mercure! — transportatul bucuria cuventă cu Emulu. — Aceasta

considerație a impregiurării momentuoșă, ca adunarea națională nu poate stabili un regim care să dureze mai mult decât ea însăși dă același puternică turbăra consciinția majorității. Ea speră că va află că și medilice spre a-si prolungi mandatul care de altminterea a înecat odată cu evacuarea teritoriului. Adunarea națională cu o astfelie de majoritate neconsciințioasă e capabilă să se deschidă de eternă și a nu-si curmă activitatea sa egoistică până ce nu se va realiza planul celu sănătu al ultramontanilor.

Partidele reactionare în Franță totuși se inițiază când cred că prin prolungirea potestăției lui Mac Mahon voru mulțumiri neîncrederei Europei. Sub domnia lui Mac-Mahon nu va intra pacea în Franță și partidul aceea, care a descoperit patimile populației și lucru necurmatu pentru a cescăgă poterea Franței spre scopurile ultramontanilor, și va radica capul acum că și înainte de acela. Agitația va dura, partidele nu voru încreză, a punere starea săptămânală lipsită de recunoșcerea legii la întrebare, și crisele nici când nu se voru sfârși. Personă lui Mac-Mahon nu va potu suplini lipsa constituirei definitive mai ales pentru că densul lucru pentru o cauză pre carea Franță o respinge cu rezoluție. Să asiă dări prolungirea provisoriului nu e o rezolvare multiamică a constituției în nici o direcție. Referințele interne portă caracterul neconstantiei și alu nesigurăției. Fata de intrigile cele continue ale partidei reactionare în Franță interesele păcei și ale progresului voru astăzi unu scut poternic în alipirea cea cordiale a poterilor celor mai datatori de ton în Europa și isolarea Franței să garanția că crisele nu voru fi amintietorice și preste marginile ei. Pacea internă a acestei țări abia este din calamitatea cea mare înse nu se va restabili carendu spre daună populației carea suferă sub influența demoralizării a unei partide fără consciință.

Procesul lui Bazaine.

Siedintia dela 24 Octombrie.

Primul martor ascultat e d. Schneider ex-presidentul alu adunării legiuțorei în 1860.

Depunerea sea au fostu fără favorabilă. Cu o voce clara și mesurată a adus omagiu loialității maresialului Bazaine. Elu a auditu pre acesta spunendo în nicio termini fără inteleptă despre intreprinderea cercată contră Germaniei. Avé totu neîncrederea în înaltă valoare a maresialului, și scie că nă facutu vici o tentativă că să i se dea comandă de siefu.

D. Rouher vine de la locul lui Schneider. Indefinitiva, depunerile martorilor civili suntu eu multu mai netede și mai bine formulate decât acelaia ale martorilor militari.

pétră me va duce la marire. Numele meu va remâne în veci.

„Emule ! — nu.

„Ori să sia tempu, când România nu-si va aduce aminte de mine ! ?

„Folosește acelașă pără, și celu din urma românu va perni binecuvântându memoria ta !

„Va fi dări a Romei fire matginita ! ?

„Că totu, ce aro inceputu, și România va avea unu sfersitu ! ? Emule se întrista : „Cu ea va perni numele meu ! ?

„Emule, nu ! — Ta vei remane în gândirea omenirei.

„Să a omenirei fire sa sia dări marginita ! ?

„Totu, Emule ! ce se ivesce, trebuie să incetezi odată ! ? Emule plin de amaracione, aruncă pără de sine :

„Si eu voi perni dări cu omenirea ; nimicu nu este vecinu !

„Emule ! peccatesci ! — Iu sfatuesc Mercure cu glasulu seu blando. — Pără, ce ai aruncat dela tine, insa-si vecinica, este simbolul vecinieci, și ea te duce la memorie marginita !

„Vecinica este acelașă pără ! ? — Tempula nu o nimicesc și nu na scula omenescă ! ?

„Nimicu !

„O Mercure ! — indurate spre mine ! Spune-mi : ce este acelașă pără, singura vecinica în universul trecători ?

„Este pără intelepciunei !

Mercure dice să dispare cu indatină-si grabire.

Reمانă singuru. — „Pără intelepciunei ! — meditează Emule. — Prin tine, care singura este vecinica, voi fi eu românilor cunoscutu, cu tine și voi conduce la marire, fiindu insu-mi maritul ;

D. Rouher cunoște fără de multă pre maresialului Bazaine, dară nu scie nici unu lucru, care să intereseze cauza.

La cestiunea formulată de maestrul Lachaud, d. Rouher respunde că nă auditu nici odată vorbindu-se, că maresialul aru fi intrigat să aibă comandă armatei.

Dări Rouher succede maresialul Canrobert, în tienuta de companie. Elu declară că cunoște fără multă pre maresialulu Bazaine. Explica în urmă cărora impregiurării a fostu Bazaine lipsită de o parte din materialul și din efectivul seu.

Naratiunea ce face Canrobert despre batalia dela Boroy este corată incidentală ; elu nă luat parte la densa și nă auditu decât mitralierea. Mă servescu de acestu cuvânt, dice martorul, pentru că mitralierele au jocat unu fără mare rol în acelașă activă fără glorioasă pentru armata francesă. Maresialul trece apoi la descrierea bataliei de la Rézonville. Se scia rolulu străucuit pre care l-a jucat corpulu 6 în luptă dela 16 August. Înălțierea pusa în primirea ordinului de marsu a pusu în mirare pre maresialulu Canrobert ; elu transmite una oficieru care se întrebă ce însemna acela. In fine pre la 8 ore, sosi ordinul de a merge în tabere. Să în acestu momentu ante-gardă cavaleriei francesă se indoie spre corporile 2 și 6.

In același momentu unu focu de tirării de artillerie se deschise de inimicu asupra corpului alu 6-lea, care nu fusese surprinsu în care să facă datoria primindu pre prussieni.

Aperarea a fostu străucuită, alu 6-lea corpul perdă 5,500 omeni și conservă cîmpulu de batalie. Remasera în același poziție, se îngropă mortii, căci acelașă datorie apartinea, după cum a disu și generalul Menschikoff, acelui care ocupă cîmpulu de batalie.

Maresialulu Bazaine susține în același moment luptă în eripă stânga, și aci se espune întrătătă, incătu eră să fie luat de inimicu. Nu este acesta rolul ce trebuie să tienă unu comandanțu siefu, dări în Franță nimeni nu se gândește să blâmă unu actu de curaj.

Maresialulu Canrobert nară apoi într'un modu fără miscătoriu, preliminariile bataliei dela Saint-Privat și Roncourt.

Posiția sa luată de densul în fără reale condiții. Venise noaptea și maresialulu abia avu tempul de a asediă primă sea brigada. Duminică unu capitän din statul majoru veni să cera informații despre situație.

Maresialulu se ocupă cu miscarea pamentului cu puteni soldati de geniu ce avea la disposiție sea, lasându-si rezerva la Chalons.

In acestu momentu incepe batalia. Maresialulu vede desfășându pre dinaintea sea masele de germani,

prin tine voiu ajunge la memorie... Dări o memorie numai marginita ! ... O ! ce tristu este aici, pre pămentu !

Susținutul lui Emule se întonează... Dări lumenedia unu gându . sa facă din pără a neperitorie busă sea, și urmă firei sele va remane în veci.

Din pără intelepciunei bustă se a!

O rogară către aetnicul Vulcanu și, din faurările tainioase în fundulu pamentului, i se tramită sculele divine, cu care pără vecinica se poate scobi.

Bustă e gală. Formă este indeplinită. Emule sta uimitu la privirea ei : atâtă de sémenă este originalul, incătu privitorul nu soie, care este alu seu capu, și care acelă cu rara maiestrie.

„Dări ah ! — gândește elu, și acum cuprinsu de frică perirei. — Omenei suntu rei : ei, cu aceste scule, voru nimici formă, ce amu datu eu petrii și, denu alta formă, voru face a altui omu bustă din remasitie !

Unu gându , unu pasiu înainte : elu aruncă sculele în Tiber.

Nebunule, ce ai facutu ! ! — grăiesc Joe de pre înaltul seu tronu. — Nu ti-ei scobită numele în bustă : formă este fără sensu, deca ea nu are fondu ! — Numele teu pere cu tine !

Audiindu cuvintele divine, Emule ia nemărgită sea desperare, se aruncă după scule în undele Tiberului ; ieră numele lui într-o fabula să a patratu posteritatei : astă este morală.

Ioanu Slaviciu.

cari eseentau miscarea de ocote care trebuia să decidă victoria.

Luptă incepe, gardă prussiana intră în linie și lăsa 8000 de omeni pre teren. Regele Guilem scrie a două di reginei Augustă că „gardă și gasise morții dinaintea loi Saint-Privat.“ Ca totă acestea lopta devine gravă la drăptă, și munitionile lipsesc. Maresialulu Canrobert pune să se cera generalului Bourbachi devisionea de grenadiri ai gardei, și generalul Soleille munitionile rezerve. La patru ore, maresialulu, vedindu că poziția sea devină din ce în ce mai critică, și tunurile sele sălii să inceteze focul, cere vecinului său din stângă mai multe umplători de tunuri spre a tine câtă se va potă mai multă.

Trupă e epuizată. Saint-Privat arde, dări nu e inimic. Canrobert totu se tine. Elu cere ajutorie din lătă părțile spre a reduce neîncrederea oamenii sei, aruncă o brigadă spre Saint-Privat și lăcupă. Dări i e imposibil să se tene aci în mijlocul focului și alu mitraliei. În acestu moment, sosescu bateriele gardei și oprescu pre inimicu, dări acelașă luptă de giganti se termină. Canrobert, nu adevăratu ero, ascăptă mereu ajutorie, arăvă inca să facă o efortare suprema cu trupele sele decimate. Speranta inutilă, căci Germania trebuie să invingă și Canrobert se retrage definitiv.

Cătu a fostu de atingătoare acelașă naratiune în gură acestui valorosu barbatu de arme, acelașă imposibilă de spusu. Impresiunea simțita a fostu și înforțătoare și consolătoare. Se vede ce potă sa accepte Franță dela nisice trupe că acele cari au fostu învinse în modu asiatic de gloriosu la Saint-Privat.

Maresialulu Canrobert nă cunoște ordinile ce a potutu primi Bazaine dela imperatulu, relativ la retragerea dela Verdun. Să critice, dice densul, dispozițiunile comandanțului siefu, dări a critică și asiatică de lesne, și artă și asiatică de grea. Dupa diu'a de 16, maresialulu crede că arn și fostu imposibilă bate pre inimicu reîncepându luptă chiaru dela 17.

Cu totă acestea, în dimineață de 18, trecendu pre dinaintea tropelor sele, remarcă, că soldații sei nu avătă atitudinea care o pastrau de obicei. Li întrebă despre motivu : „N-am mâncat“ disera ei. Acești bravi soldați se bătescă totu diu'a la Saint-Privat cu stomachul goli. Lipsă de ale mancării și de apa mai cu séma opri neașteptat merșalul înainte.

Maresialulu a terminat printre cuvântu admirabilu. Dece germanii aru fi fostu impinsu spre Rezonville, a disu densul, acești oameni aru fi fostu toti aruncati în Moselă.

Dupa oarecare explicații tehnice, maresialulu Canrobert se retrage, provocandu în retragerea-i o curiositate fără simpatia.

Maresialulu Leboeuf este din nou chiamat la basă consiliului spre a depune asupra operațiunilor militare seyariste la 19 August. Maresialulu nă fostu pusu în capulu corpului alu 3-lea decât la 15 August în urmă ranirei generalului Decaen.

Depunerea generalului Leboeuf e relativă la bataliele dela Rézonville și Saint-Privat. Rolul corpului 3 în primul din aceste angajamente a fostu fără străucuită. În sâră de 16, maresialulu respinge pre prussieni la mai bine de unu chilometru din pozițiunile ce ocupă ei dinineață. Scrie comandanțului siefu spre a-l felicită de succesul important reportat de armata, și că respunsu primi ordinul de a se indoie înapoii din pozițiunile cucerite. Lipsă de proviziuni era cauza acestei miseri retrograde.

Nararea bataliei dela Saint-Privat facută de comandanțului corpului treilea, este fără interesantă. Se scie cu ce bravura admirabilă să fie mărcat maresialulu Leboeuf în rîpă Mancei contra atacurilor furioase ale lui Steinmetz. Perderile inițiale au fostu considerabile ; o parte din trupele lui Zastrow su precipitată în tempul elongării sele în carierele dela Croix. Este probabilă ca acestu faptu de arme a servit de punctu de plecare la legendă carierelor dela Jaumont.

Leboeuf nă avătă cunoștință despre ordinele date de imperatulu către maresialulu Bazaine relativ la retragerea spre Verdun. Elu a scris că imperatulu doria că armata să fie îndreptată spre pieptul dela Nord, dări nă astă o directă.

Cestionat asupra posibilității de a relua Mars-la-Tour la 17, maresialulu a respunsu că era lesne a face strategia în cabinetul său, dări pretereu era altu ce-va. Impresiunea maresialului,

in săra de 16, era ca se putea preveni miscarea de întorcere a dreptei și de a impinge repede pre inimicu, spre a lasa calea libera. Dara maresialul Bazaine, care tinea comandă superioră, putea să aiba informații despre mersala inimicului, și prin acela miscare, să se tina de dificultățile mai serioase, pre cari elu, simplu sifru de corp, nu le-ero bagă de séma.

In săra de 16, lipsia maresialului ale mancării și prevenirea pre comandanților sifru de corp, nu se poate da.

D. generalu Ladmiraute, de 65 ani, actualu guvernator alu Seni, se prezinta dinaintea tribunalului militar. Elu depune despre partea luata de densulu in luptele dela 14, 16 și 18, acela parte a fostu fără serioză. Alu 4-lea corp sustinut cu corpul Decaen sforțarea generalului Steinmetz. La Rezonville se duse la tunu și execuția o miscare de întorcere spre Mars-la-Tour. Densulu a ordonat maretiele siară executate de dragonii gardei asupră brigădei de cavalerie. Generalul Wedel fu ucis și trupele sale facute in bucăti. Corpul generalului Ladmiraute facuse optu leghe de marsiu fortificat spre a ajunge la câmpul de batalie.

La Saint-Privat, generalul Ladmiraute tineu stângă corpului Canrobert, lupta fu susținuta admirabilu, și alu 4-lea corp prinse două piezi de artilleria prussiana. Dréptă inse retragendu-se a trebuitu sa urmeze miscarea și sa se retraga. Generalul Ladmiraute a datu in diu'a dela Rezonville probe despre mari talente militare, elu intieles ca intenția germanilor era de a întorce dréptă armatei franceșe, și spre a ajunge mai iute, puse saci cu pamentu dinaintea trupelor sale. Generalul declară ca n'aru fi esitatu a se aruncă asupră lui Mars-la-Tour, și deca aru fi apucatul același positiune, trupele germane aruncate spre Gorze, s'aru fi repartizat unu avantajiu imenso, și pote ca atunci n'aru fi fostu trebuinta a merge spre Verdun.

Acelașă declaratie a comandanțului corpului 4 a causat o sensație profunda : se simțiă, chiaru strânsu fiindu cine-va de lucrurile resbelului, ca sora campaniei depindea de executarea acestei mici misări.

Retragendu-se generalul Ladmiraute saluta pre maresialul. Elu e înlocuitu cu generalul Bourbach. Rolul sifului gardie imperiale a fostu seriosu in batalia dela Rezonville, unde a sprinținitu corpul 2 care era fără maltratatură de inimicu. Cătu despre batalia dela Saint-Privat, generalul Bourbach n'a luat nici o parte activă. Aci elu formă rezerva. Generalul, n'a primitu nici o cerere de ajutoriu din partea maresialului Canrobert, nici vre-unu ordinu că sa-lu sustie. O brigada de voltigeori fu trimisa de densulu maresialului Leboeuf, și avu libertatea de a dispune de garda spre a spriniți linia franceză, după trebuintă.

S'a ascultat apoi depunerea generalului Frossard, fostu comandanțu alu corpului 2. Generalul intrându in sala salută pre maresialu ; apoi, invitatu a depune asupră evenimentelor dela 14 pâna la 19 Augustu, exprime dorintă de a rectifica două assertiuni din reportul lui Riviere relative la batalia dela Forbach, și susține acelașă autorizație, generalul parădă bataliele dela 16 și 18 Augustu.

Corpul seu a susținut focul violentu alu inimicului, in diu'a de 16, in modul celu mai eroicu. Divisionile sale se formaseră in patratu, astfelu ca nici unul din focurile inimicului nu erau perduite. Sdrobite de artillerie și asaltate de colonele germane cari se urcau neincetat prin rîpale dela Gorze, trupele corpului 2 se inconvoiau sub greutatea inimicului și trebuiau să fie susținute de grenadieri și de zuavii gardiei cari, luană ofensivă, împrișciara pre inimicu la două kilometri înapoi.

La Saint-Privat alu doilea corp contribu, împreună cu corpul maresialului Leboeuf, la sfidarea lui Steinmetz, elu tinen stângă armatei franceșe.

Generalul Frossard e înlocuitu cu generalul Jarras. Să acelașă audientă a durat cinci ore.

Branu 25 Octombrie v. 1873.

Dile redactor ! Subscrisulu amu fostu transmis la onorată redacție dela „Albin'a“ două corespondențe și anume : I. „O întrebare pedagogică“ asupră aparatelor de fizica, Geografiă și Istoria naturii date din partea statului ; II. „Unele observații asupră opului : „Geografiă Ardelenii“, de

dlu profesor I. M. Moldovanu. Eu intru adeveru amu tienutu și tienu astfelu de observații și întrebări pedagogice de interesu comunu și fiindu ca acelea au fostu pre cătu de scurte pre atât de simple, acceptămo sa se publice în locu după convingerile mele ; cându colo — in Nr. 81, alu „Albin'a“ ce se vedi ? . . . Prescurtări de corespondențe, unde stilul meu îl delatoru cu totul și mi se apucă de alte povesti, mi-lu mesteca astfelu incăto — deca nu a-si sci de mai nainte ce amu scrisu nu a-si potă intielege nimicu, — nimenea nu scie ce e. Mie-mi place sa mi se observedie — sa me combata, ascultu forte bucurosu sa me indreptedie in erorile mele. Nu-mi place inse nici decum sa vorbește altul cu organul meu, sa-mi arete altul convingerile mele.

Eu sum stăpân pre ideile și convingerile mele și cred că amu vorbitu destul de chiaru spre a mo potă pîrcepe frati invetitori către cari m-amu adresat.

Eu nu m-amu adresat cu întrebările mele către onorată redacție dela „Albin'a“, ci prin acelașă m. pretiufoi, m-amu adresat către frati invetitori, prin urmare nici responsu n'amu acceptat, dela altii, ci numai dela bărbatii de același speciațitate ; pentru că nimenea nu pote sci și semă greutatea de pre umerii ore cui, fără numai cei ce o au purtat și o părtă.

Din același amestecator „prescurtări de corespondențe“ inca se pote să se cunoască prețul unei se pune pre invetitori. Noi invetitorii — asiă dura, — suntemu cu multu mai . . . prosti . . . deca că sa ne potemu insine explica. „Mi pare să se păre reu, că cu perele și simplele mele observații pedagogice, s'au facutu olacă in Bud-a-Pest'a“).

Varietăți.

* * La Universitatea funduloi regescu să aleșu pâna acum dintre români advocatul Dr. Pecurariu in scaunul Sebesiului.

* * Fundația Sofiei Bardosi. Medrea. Într-o fericire repausată socia a lui Georgiu Bardosi magistru reg. postale in Baita Zarandana, Sofiă nascuta Medrea a luat pre semă scolei noastre confesionali din numita comuna următorul legat :

O sută de florini v. a. carea pentru temporii eterne sa se administreze la consistoriul nostru archidiocesanu că o fundație separată de alte fundații sub numele „fundationea Sofiei Bardosi“ nascuta Medrea, facuta in favorul scolei gr. or. române din Baita Zarandana, elocându-se capitalul acesta spre fructificare la „Albin'a“ din Sabiu său la alta casa de pastrare româna din Transilvania.

Patru din cinci părți ale venitului anuale din legatul să se intrebuinteze spre cumpărare și împărțire de cărti scolare și alte cărti folositore că premie intre copiii seraci dări eminenți dela scola româna gr. or. din Baita, care cărti trimise din partea consistoriului gr. or. archidiocesanu in vîntura sa se impărtă cu ocazia examinelor publice la propunerea școlilor scolastice locali, aveandu celu mai betrânu din familiile repausatei preferintia la dispunerea cuiu să se imparte cărtile.

Cărțile au să fie in limbă română. A cincea parte din venitul anuale se capitalizează in totu anul, și in fine dispusetiunea acelașă să se cetește in bisericile din protopresbiteratul Zarandului in totu anul in diu'a săntei Sofie in 17/29 Septembrie.

Capitalul de 100 fl. să aș depusu prin consistoriul archidiocesanu la institutul de credit de aici „Albin'a“ spre fructificare. Fia-i tierană usioră.

* * Din mai multe părți vine tristele sciri că bolă asiă numita distertisă său angina său după cum o numește poporul in unele părți „grumadiare“ iera a inceputu a seceră numerose victime. — Totu asiă vorbescu omenei că colera in mai multe locuri iera-si radica capulu. — Grigia trebuie, și să nu se increde nimenea cu recelă ce a intrat in dilele din urma dispensării de folosirea preservativelor recomandate de medici.

* * Nea. Luni noaptea spre marti a inceputu a plouă. Spre dimineață plouă s'aprefăcutu in ninsore. Dimineața era nea groșă și prejosu și precoce. Caselor. Astăzi nu se mai vede.

*) Cele tramise dimineață voru urmă R.

* * „Albin'a“ se face a reproduce articuloul nr. 85 alu foile noastre in „esintă“ și convintele tramiliatoriului articulului ni le insusiesc noue. Haid se fia ! Genialitatea ei inca nu este de a se gasi într-o astă ! La totă intemplarea inse apucatură geniale este că taie capulu și picioarele articulului și reproduce numai pantele și ele articulului. Fa-cendu din procederea același concluzie mai departe la totă procederea se vede ca pentru deosebirea numai pantele este luerul esențial.

* * Procesul scumpu este procesul lui Bazaine. Localitatea închisorei mai întâi in Versailles după aceea in Trianon, in fine marturile cele numeroase, care trebuie să vina din departare și sa petreacă cu lunile in Versailles au absorbitu și absorbu sume enorme de bani. Se da cu societăția a presto scurtu tempu se va cere dela camera unu creditu extraordinar de 500,000 fl. spre acoperirea speselor procesuali mai departe.

* * Casatoria binecuvântată. In Prussia a fostu unu tata, pre carele îl norocă femeia sea in deosebite renduri cu căte unu pruncu și mai pre urma cu gemeni, îl „surprise“ in fine femeia cu patru fetițe, totă desvoltată și viu. Trei s'au nascutu numai cu ajutoriul măsiei ; la cea din urmă a trebuitu să vina și medicul într-ajutoriu.

* * Doi boi suratidin Rosia să se săsească. Joi in 30/18 Octombrie noaptea spre Vineri a. c. doi indivizi din Rosia săsească, calarii fiindu au suratul doi boi intre patru și cinci ani, in pern albu, fără de nici unu seninu, unul cu cörnele mai desfăcute și mai maori, altul mai grosu la cörne inse bine invelit in carne și grasu. Dupa urmele de pâna acum furii au vendutu Vineri dimineața inainte de facutul dilei boii duoru poplaceni. Astădi ubicatiunea boilor se denegă de către arestatii inculpati. Cine scie ce va despre afarea acestor boi sa facă cunoscut la redactarea făcătoarei.

Concursu.

Din lipsa concurentilor, la vacanța parochie Stoiceni in protopresbiteratul Solnocului alu II-lea gr. or. publicat in foia „Teleg. Româu“ in Nr. 66, 67, 68, a. c. alegerea de parohu nu s'au potutu efectua, deci prin același terminulu alegerei de parohu, se prelungesc, pâna in 8 Novembre a. c. in carea di se va tine și alegerea.

Dela scaunulu pînă gr. or. alu Solnocului alu II-lea.

Cupsieni in 20 Octombrie 1873.

In contilegere cu comitetul parochialu, Samuil Cupsiu, protopopu.

(1-3)

Concursu.

Pentru ocuparea stațiunii de invetitoriu la școală gr. or. din Bosioroda — in protopiatul Hatiegului se deschide concursu cu terminu pâna in 15/27 Novembre a. c.

Emolumentele suntu : 200 fl. v. bucate 10 ferdele, lemne de focu și cuartiru.

Doritorii de a ocupa același stațiune au a-si ascărne cererile loru instruite conformu prescriselor in „statutul organicu.“

Hatieg in 22 Octobre 1873.

In comitetul parochialu, I. Ratiu, protopop.

(2-3)

Concursu.

Pentru ocuparea vacanțelor stațiuni invetatori din Protopresbiteratul Tarnavei de Josu se scrie concursu pâna in 15 Novembre 1873.

1. Deagu cu salariu anualu 160 fl. cuartiru si lemne.

2. Chincesi cu salariu anualu 120 fl. cuartiru si lemne.

3. Poucea cu salariu anualu de 60 fl. cuartiru si lemne.

Doritorii de a ocupa vre-ună din aceste stațiuni au de a-si indreptă petitionile loru instruite in sensul St. org. la subscrисul.

De agu in 20 Octombrie 1873.

In contilegere cu Comitetele Parochiale, Daniil de Tamas.

Adm. Prot.

(1-3)